

Hodnocení direktivy 90/270/EEC

Zdeněk Šmerhovský

Centrum pracovního lékařství,

SZÚ Praha

Externí spolupracovníci

MUDr. Dagmar Beníšková
MUDr. Jaroslava Sachlová
Ing. Jaroslav Šabata
PhDr. Alena Tomanová
MUDr. Hana Strnadová
Ing. Kateřina Forysová
RNDr. Jiří Urbanec
MUDr. Václav Gerstner
MUDr. Vladimír Vencel
MUDr. Oldřich Sojka
MUDr. Irena Citová

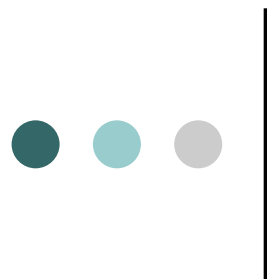
MUDr. Alexandr Vorderwinkler
Ing. Milena Bártová
MUDr. Oldřich Táborský
Pavel Jelínek
Ing. Drahomíra Koubová
MUDr. Jana Novotná
MUDr. Libuše Doušová
Věra Brulíková,
Magdaléna Kintrová
Jaroslava Kašpárková
a mnozí další, bez kterých by
se studie nezdařila.

Koordinátor

Achim Sieker

Spolkové ministerstvo práce a
sociálních věcí

Tým CPL

Doc. MUDr. P. Urban, CSc.

MUDr. Zd. Šmerhovský, Ph.D.

MUDr. Jana Hlávková

Mgr. Alena Valečková

Mgr. Luděk Kolacia

Mgr. Adéla Pokorná

Jarmila Kubínová

Jana Tumová

Miroslava Brožová

Pěvuška Malá

Jindřiška Nováková

Obsah

- Pozadí projektu a jeho cíle.
- Metodika ex-post studie.
 - Informovanost
 - Implementace
 - Efektivita
 - Náklady a přínosy
 - Dodržování/vymáhání předpisů
 - Relevance předpisů

Politické pozadí a cíle

- Lisabonská strategie EU = více a lepších pracovních míst v Evropě
- Podmínka = vhodný legislativní rámec pro podnikatelské aktivity
(vhodný = efektivní z hlediska cílů, ale nezatěžující podnikatelské aktivity zbytečnou byrokracií)
- Otázka = Odpovídá současná legislativa EU těmto cílům a požadavkům?
(Zpětná vazba?)

Direktiva 90/270/EEC

o Proč **VDU** direktiva?

- Rozsah/obsah transpozice je v členských zemích EU velmi podobný.
 - Žádní předchůdci v národních legislativách (neplatí pro nové členské státy EU, včetně ČR).
- Je prototypem BOZP direktiv vzniklých na základě Rámcové direktivy 89/391/EEC.
 - Zobecnitelnost výsledků studie i na ostatní BOZP direktivy.
- Počet pracovníků, kterých se týká.

Transpozice VDU direktivy

- Zák. 20/1966
 - O péči o zdraví lidu
- Zák. 258/2000 Sb.
 - O ochraně veřejného zdraví
- Zák. 262/2006 Sb.
 - Zákoník práce
- Zák. 309/2006 Sb.
 - Další požadavky BOZP při práci v pracovněprávních vztazích...
- Vyhl. č. 432/2003 Sb.
 - podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů BET...
- NV č. 178/2001 Sb.
 - podmínky ochrany zdraví při práci.

Evropská pracovní skupina

- Dánsko, Finsko, Německo, Nizozemsko, Velká Británie + ČR
- Hlavní hygienik ČR
 - Pokyn ze dne 28. 3. 2007 k zajištění provedení dotazníkového šetření zaměřeného na vyhodnocení přínosu směrnice 90/270/EHS ze dne 29. května 1990, o minimálních požadavcích na BOZP pro práce se zobrazovacími jednotkami.
 - Gestor – MUDr. Anežka Sixtová, MZ ČR

Cíle pilotní studie

- Vývoj vhodné metodiky (designu) hodnocení efektivnosti VDU direktivy
- Provedení pilotní studie
 - Demontrace proveditelnosti
 - Demontrace výzkumného potenciálu/omezení metodiky.
 - Analýza dopadů v jednotlivých zemích.

Základní otázky

1. Byl správný výběr nástrojů VDU direktivy?
2. Bylo použitými nástroji dosaženo cílů direktivy?
3. Jsou použité nástroje účinné?
4. Jaké jsou důsledky studie pro
 - změny právních předpisů?
 - implementaci na podnikové úrovni?
 - strategii vymáhání příslušnými autoritami?
 - zavedení dodatečných opatření na VDU pracovištích?

Realizace pilotní studie

- Centrálně naplánovaná a řízená studie s jednotným designem není možná
 - => „Společné požadavky na hodnocení VDU Direktivy“
 - => „Směrnice pro přípravu empirického šetření“
 - => Koordinátorem je MPSV NSR

Metodika pilotní studie v ČR

Hlavní charakteristiky studie

- Observační charakter.
- Jednotkou šetření je podnik.
- Cílovými skupinami jsou zaměstnavatelé a představitelé zaměstnanců (a ***další zainteresované subjekty***).
- Šetření je prováděno formou strukturovaných dotazníků.

Konkrétní cíle studie

- Informovanost o předpisech a znalosti obsahu těchto předpisů.
- Percepce významu (relevance) předpisů.
- Stupeň implementace předpisů.
- Percepce nákladů na opatření a percepce užitečnosti/prospěchu plynoucího z dodržování předpisů.
- Percepce celkové účinnosti předpisů.

Výběr subjektů studie (podniků)

- Opora výběru = Seznam všech ekonomicky aktivních subjektů v ČR (stav Registru ekonomických subjektů k 31.3. 2007).
- Způsob výběru = Prostý náhodný výběr se stratifikací do 6 strat (velikostních skupin) podle počtu zaměstnanců.

(Počet subjektů v jednotlivých stratach byl stanoven na základě kompromisu mezi dvěma typy výběrů vážících velikosti strat – výběrem proporcionálním druhé odmocnině z počtu jednotek ve stratu a výběrem proporcionálním druhé odmocnině k počtu zaměstnanců ve stratu. Odmocnina jako míra velikosti byla zvolena z důvodu nerovnoměrné distribuce četností.)

Výběr subjektů studie (podniků)

Stratum	1 – 4 zam.	368
	5 – 9	226
	10 – 19	212
	20 – 49	213
	50 – 249	243
	250 - +	238
<hr/>			
Celkem	1 500	podniků

Výběr reprezentantů managementu

- Osoba odborně způsobilá k prevenci rizik (bezpečnostní technik).

nebo

- Člen vedení podniku, mající problematiku BOZP ve své kompetenci.

(Příslušný pracovník hygienické služby mohl využít své znalosti terénu a přímo domluvit vyplnění dotazníku osobou, kterou pro tyto účely považoval v rámci podniku za nejkompetentnější).

Výběr reprezentantů zaměstnanců

- Kvalitativní požadavek

- § 11 NV č. 178/2001 Sb.

- „...práce vykonávaná zaměstnanci jako pravidelná součást jejich obvyklé pracovní činnosti na soustavě zařízení obsahující zobrazovací jednotku, klávesnici či jiné vstupní jiné vstupní zařízení, software a další.....“

- § 13 NV č. 178/2001 Sb.

- Ustanovení § 11 (a §12) se nevztahují na kabiny řidičů pro obsluhu vozidel a strojního zařízení, počítačové systémy v dopravních střediscích, počítačové systémy určené převážně pro veřejné užívání, přenosné systémy používané na pracovišti po omezenou dobu, kalkulátory,

- Vyhl. č. 432/2003 Sb.

- Práce se zobrazovací jednotkou >4 hod denně

Výběr reprezentantů zaměstnanců

- Kvantitativní požadavek

Podniky s 1 - 4 zaměst. ... 1

5 - 9 ... 1

10 - 19 ... 2

20 - 49 ... 3

50 - 249 ... 4

250 - + ... 5 rep.

Další zainteresované subjekty (*stakeholders*)

- Bc. Libuše **Bělohlávková**
 - Předsedkyně Stálého výboru pro hodnocení a kontrolu pracovních rizik, pracovnělékařskou péči a řešení důsledků poškození zdraví z práce Rady vlády pro BOZP
- Prof. MUDr. Miroslav **Cikrt**, DrSc.
 - Člen Rady vlády ČR pro BOZP.
- MUDr. Sylva **Gilbertová**, CSc.
 - Česká ergonomická společnost
- Mgr. Vlasta **Mazánková**
 - Ředitelka Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR
- Ing. Viktor **Kempa**
 - European Trade Union Institute for Research, Education and Health and Safety
- PhDr. Ludmila **Kleinová**, CSc.
 - Generální ředitelka CI\OP s.r.o. a členka představenstva Hospodářské komory ČR.

Další zainteresované subjekty (*stakeholders*)

- Mgr. Miroslav **Kosina**
 - Českomoravská konfederace odborových svazů, Centrum BOZP a ŽP
- RNDr. Stanislav **Malý**, Ph.D.
 - Ředitel VÚBP
- Prof. MUDr. Daniela **Pelclová**, CSc.
 - Přednostka Kliniky nemocí z povolání 1. LF UK a VFN v Praze
- MUDr. Anežka **Sixtová**
 - Ministerstvo zdravotnictví ČR
- Ing. Pavel **Skotnica**
 - Ředitel Odboru metodiky realizace statistických zpracování ČSÚ
- doc. MUDr. Milan **Tuček**, CSc.
 - Předseda Společnosti pracovního lékařství ČLS JEP
- Radoslav **Vlasák**
 - ČMKOS, Odborový svaz Stavba ČR

Dotazníky

Zaměstnavatelé

Zaměstnanci

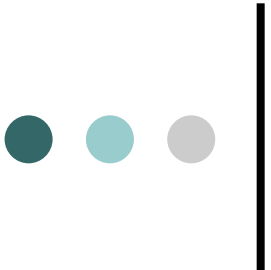
- Informovanost o VDU direktivě?
- Implementace VDU direktivy na pracovišti?
- Efektivita?
- Hodnocení nákladů a přínosů?
- Dodržování předpisů a jejich vymáhání?
- Relevance předpisů?
- a další, např. subj.obtíže při práci s VDU.....

„Měření“ informovanosti o VDU direktivě

- Obecná **“informovanost”** o existenci legislativy regulující práci s VDU
- Skutečná **“znalosti”** této legislativy

- Otázky typu
 - „Víte o ...?“
 - „Seznámil jste se s....?“

„Měření“ implementace VDU direktivy na pracovišti

- Zjištění míry implementace specifických nástrojů VDU direktivy do běžné praxe.
- Porovnání frekvencí odpovědí zaměstnavatelů a zaměstnanců
 - Odhadnout potenciálního bias v této části šetření.
- Identifikace charakteristik zaměstnavatelů, které jsou asociovány s mírou implementace hlavních nástrojů VDU direktivy v podnicích.
 - Souvisí znalost VDU direktivy/její transpozice s úrovní implementace této direktivy???

„Měření“ implementace VDU direktivy na pracovišti

- Zjištění míry implementace specifických nástrojů VDU direktivy do běžné praxe.
 - Provádění analýzy rizik při práci s VDU?
 - Školení a zácvik zaměstnanců?
 - Informace o možných zdravotních rizicích?
 - Informace o tom, jak předejít zdravotním problémům?
 - Organizace práce - zařazování přestávek?
 - Zajištění ochrany očí a zraku?
 - Projednání problematiky týkající se VDU direktivy se zaměstnanci (případně s jejich reprezentanty)?

Měření efektivity

Efektivita = míra, do jaké byla splněna očekávání vyplývající z transpozice direktivy na kvalitu pracovního prostředí

+

organizační aspekty BOZP s VDU.

Měření efektivity

○ **Efektivita nástrojů**

- Analýza rizika -> změna uspořádání pracoviště
- Školení BOZP -> změna chování zaměstnanců
- Ochrana zraku -> ???
- Přestávky -> frekvence, délka???

Měření efektivity

- **Spokojenost zaměstnanců s pracovním místem**
 - Úprava pracovního místa
 - Osvětlení pracovního místa
 - Mikroklimatické podmínky
 - Ochota zaměstnavatelů vyhovět přáním zaměstnanců

Hodnocení nákladů a přínosů

- Analýzy nákladů a přínosů nejsou proveditelné v daném čase a dostupnými prostředky
- Alternativní metoda = subjektivní hodnocení zainteresovaných subjektů

Hodnocení dodržování předpisů a jejich vymáhání

- Nerovnoměrnost v implementaci jednotlivých ustanovení VDU direktivy.
 - Příčiny
 - Nedostatečná znalost
 - Priority, pocit nepotřebnosti
 - Malá obava z citelné represe dozorových orgánů

Relevance předpisů

- Subjektivní hodnocení dopadů VDU direktivy/transpozice
 - Přiměřenost rozsahu VDU direktivy
 - Hodnocení potřeby legislativy

